

BARN-UNGA-SAMHÄLLE

**Examensarbete i fördjupningsämnet
Barndom och lärande
15 högskolepoäng, grundnivå**

**De osynliga förväntningarna om vem och
vad jag är**

En studie om hur kön skapas genom yttre attribut och föremål

The invisible expectations of who and what I am

A study of how gender is created by external attributes and objects

Johanna Strand

Förskolläraryxamen 210hp
2019-06-10

Examinator: Anna Maria Hellborg
Handledare: Mathilda Ernberg

Förord

Innan vi går vidare till min studie vill jag rikta ett stort tack till mina kollegor och vänner som visat uppskattning och intresse för min studie. Det har bidragit till intressanta diskussioner där vi delat med oss av våra tankar och erfarenheter om det berörda ämnet. Ett extra tack till mina vänner som skickat uppmuntrande meddelande när jag känt att motivationen inte varit på topp och deras stöttande ord om att jag alltid klarar allt tillslut!

Vill även tacka min handledare Mathilda Ernberg för att hon har låtit mig arbeta på mitt egna vis och uppmuntrat mig med förståelse för mitt arbetssätt. Vill tacka henne för all feedback som varit konkret och utvecklande för min studie, alla fina kommentarer och tips som hon har kommit med under studiens gång har hjälpt mig när det har kört fast.

Att skriva examensarbetet har inte varit en dans på rosor utan de har gått i vågor, men det har minst sagt varit lärorikt! Att skriva om ett ämne som jag inte riktigt har studerat innan, utan mest stött på under somliga kurser under mina studier, har också varit en utmaning. Jag har spenderat många timmar i biblioteket för att hitta relevant litteratur och många timmar på nätet för att hitta forskning för min studie. Tack vare öppenheten om vad som kan studeras i ett examensarbete har jag utvecklat mina kunskaper och skapat en djupare förståelse för hur samhället skapar, synliggör och vidgar normer som formar de förväntningar vi har på barn, som pojkar och flickor.

Sammanfattning

Syftet med min studie är att studera hur kön relateras till intresse i populära barnfilmer, med intresse menar jag yrke/hobby/föremål/egenskaper. För att utveckla kunskap av hur de osynliga förväntningarna och normer som existerar förmedlas via film. Detta studerade jag med en diskursanalys av tre populära filmer i dagens barnkultur. Och med hjälp av tidigare forskning om ideala utseenden och hur media påverkar, kunde jag se mönster bland karaktärer i de olika filmerna utifrån deras sociala kön. I min studie såg jag hur huvudkaraktärerna följde de ideala förväntningar för både det manliga och kvinnliga könet. Samt hur de ideala karaktärerna ger oss en uppfattning om hur en ”god” karaktär ser ut, i förhållande till de karaktärer som är anti-ideala, med det menar jag de karaktärerna som inte förhåller sig inom ramen för det ideala utseendet och framställs som ”onda” karaktärer.

Genom att använda mig av teoretiska utgångspunkter så som genus, normkritik och stereotypa könsroller synliggjordes det hur kön görs genom sociala praktiker i filmerna som även reproduceras i samhället vi lever i idag. Detta sågs i filmerna av könsmarkerade färger och föremål som var kopplad till ett visst kön.

Nyckelord: barnfilm, diskursanalys, genus, könsmarkörer, könstillhörighet, normer, stereotyper

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte	8
1.3 Frågeställningar	8
2. Tidigare forskning	9
2.1 Kvinnligt och Manligt ideal	9
2.2 Mediernas påverkan	11
2.3 Prinsar och Prinsessor	11
3. Teori	13
3.1 Normkritiskt Perspektiv	13
3.2 Kön och genus	14
3.3 Stereotypa könsroller	14
4. Metod	17
4.1 Metodval	17
4.2 Urval	17
4.3 Genomförande	18
5. Analys / Resultat	19
5.1 Frost	19
5.1.1 Karaktärerna	21
5.1.2 Kön i relation intresse	22
5.1.3 Egenskaper i relation till utseende	23
5.2 Baby Bossen	24
5.2.1 Karaktärerna	25
5.2.2 Kön i relation till intresse	26
5.2.3 Egenskaper i relation till utseende	27
5.2.4 Könsmarkerade föremål	28
5.3 Bilar	30
5.3.1 Karaktärerna	30
5.3.2 Kön i relation till intresse	31
5.3.3 Egenskaper i relation till utseende	32

6. Diskussion	34
6.1 Slutsatser	34
6.2 Metoddiskussion	36
6.3 Avslut	37
6.4 Fortsatt Forskning	38
7. Referenser	39
8. Bilaga	41
8.1 Bilaga 1	41
8.1.2 Bilaga 2	41
8.1.3 Bilaga 3	42
8.1.4 Bilaga 4	42
8.1.5 Bilaga 5	43

1. Inledning

I förskolans värld stöter vi på kläder med tryckta sagofigurer, leksaker och motiv från olika barnfilmer. Barnen sjunger sånger från deras favoritfilmer och bär accessoarer förknippade med deras förebilder och hjältar. Vi bjuds in i deras fantasivärld där de leker lekar som efterliknar deras favoritscen från en film eller när de helhjärtat förklarar vem det är som pryder deras tröja.

Redan tidigt i livet fylls barnens erfarenhetsryggsäckar på med normer och värderingar om vad som anses ”flickigt” och ”pojktigt” (Svaleryd 2003). Normer är osynliga och svåra att ta på men ändå finns det markanta ramar för vad som förväntas av varje kön¹, ramarna skapas och återskapas av allt som sker i vår omgivning. Som min framtida yrkesroll som förskollärare ska jag arbeta för en likvärdig utbildning för alla barn oavsett könstillhörighet. I läroplanen för förskola står det tydligt att;

”Förskolan ska aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Hur förskolan organiserar utbildningen, hur barn blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på barnen bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska därför organisera utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans, samt prövar och utvecklar sina förmågor och intressen, med samma möjlighet och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet” (Lpfö 2018, s.7)

Detta är grunden för mitt val av inriktning i studien med ambitionen om att utveckla och skapa en bredare förståelse för hur genus skapas i filmer som vänder sig till barn. När jag når en större medvetenhet om ämnet kommer jag kunna arbeta bättre för att vidga de osynliga förväntningar och regler, kopplat till kön, som barn i förskolan konfronteras med.

1.1 Bakgrund

I filmer, böcker och butiker framställs våra kön som separata där vi ska välja om vi vill tillhöra den coola blå gruppen eller den söta fluffiga rosa (Svaleryd 2003). Jag vill därför analysera tre populära barnfilmer, för att se hur de framställer sina karaktärer utefter deras sociala kön. Finns

¹ Begreppet kön kommer förklaras under rubriken Kön & Genus längre fram i texten

det tydliga kopplingar mellan våra intressen (med intresse menar jag yrke, hobby, föremål och egenskaper) och vårt kön i filmerna? Och hur påverkar media dessa förväntningarna.

Anita Werner (1996), professor i medievetenskap, menar att påverkan av media inte är en enkel överföringsprocess utan en ganska komplicerad process där barnen själva är aktiva medskapare. Werner (1996) menar att det finns två olika synsätt för hur media påverkar tittaren. Det första handlar om hur bruk och effekt kopplas samman, bruket bestäms av åskådaren om vad det är som hen vill titta på medan effekten blir det budskap som sänds ut i mediet. Mediet sänder ut budskap om normer och värderingar men det sänder även ut kunskap, förståelse och nytänkande. Werner (1996) menar att påverkan av vad som syns i media inte påverkar oss i samma utsträckning som de vi upplever via sociala och kulturella sammanhang i verkligheten.

Det andra synsättet Werner (1996) tar upp är att kommunikation blir en meningsskapande process med hjälp av media. Istället för att fokusera på bruk och effekt ser vi mediepåverkan som ett möte mellan medieinnehållet och mottagaren. När vi ser det från detta synsätt menar Werner (1996) att mediet inte överför något till mottagaren, utan att mottagaren själv avgör hur innehållets tolkas. Det kan antingen vara så att mottagaren håller med det som visualiseras, men det kan också vara så att tittaren inte håller med och väljer därför att bortse från filmens tankar om olika normer och förväntningar på olika ting. Werner (1996) menar att människan skapar förståelse för sin omvärld i sin symboliska miljö utifrån den situationen hen befinner sig i, och att mötet med medieinnehållet tolkas utifrån den kultur människan befinner sig i. Werner (1996) säger också att medierna påverkar den enskilda individens personlighetsegenskaper ytters sällan, men att de ytliga faktorerna som mode, utseende och språkligt uttryck, där kan media få effekt.

Ska vi utgå från Werners (1996) tankar kring hur media påverka är det inte enbart medier som sänder ut normer och värderingar, utan medie förstärker dem beroende på hur åskådaren är i relation till dem. Hon menar att median behövs sättas i relation till sin omgivning för att den ska kunna påverka innehållet. Kristina Henkel (2006), statsvetare med genusinriktning, menar att barn tidigt uppfattar osynliga förväntningar och normer för sina kön. Hon menar att barnen lär sig tidigt hur de ska förhålla sig inom ramen för sin könsroll och vad som förväntas av pojkar och flickor. Om barn redan i tidig ålder kan uppfatta vad som förväntas av de olika könsrollerna

och kan urskilja dessa, blir det problematiskt om filmerna sänder ut samma budskap och förstärker tankarna kring normen för könen, eftersom att normen inte utmanas för att skapa ett större ramverk för hur de olika könen kan vara.

1.2 Syfte

Syftet med mitt examensarbete är att undersöka och skapa medvetenhet om vad barnfilmer sänder för budskap som relaterar till kön. Genom en diskursanalys ska jag identifiera hur aktörer framställs i förhållande till kön, både utseendemässigt och i relation till intresse.

1.3 Frågeställningar

Min studie styrs av den övergripande frågeställningen: *Hur relaterar intressen till könade normer i nutida barnfilm?*

1. Hur förstås karaktärernas intressen i relation till kön?
2. Hur görs kön genom attribut och föremål i filmerna?
3. Hur framställs de ”goda” och ”onda” karaktärerna i relation med sitt kön?

2. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer jag redogöra för tidigare forskning om kvinnliga och manliga ideal och hur de förstärks med film som medie. Den tidigare forskningen består av en svensk avhandling av Birgitta Fagrell (2000), filosofidoktor i pedagogik, om kroppsideal. Samt två amerikanska studier där den första studien handlar om hur karaktärer framställs utseendemässigt i filmer och böcker riktade åt barn av J. Kevin Tompson et al (2004), amerikanska forskare i psykologi, och den sista studien handlar om hur flickor tolkar Disneyprinsessor i deras rollek av Julia C. Golden och Jennifer Wallace Jacoby (2018), amerikanska forskare i psykologi och utbildning.

2.1 Kvinnliga och Manliga ideal

Fagrell (2000) har i sin avhandling intervjuat barn i åldrarna 7–8 för att ta reda på hur de uppfattar genus som en sociokulturell konstruktion. Genom intervjuerna får hon svar på vad de anser är typiskt manligt och kvinnligt och vad de tycker avviker från de olika könskategorierna, Fagrell använder sig av en binär könsförståelse av män och kvinnor i sin studie. Fagrell skriver att barnen som ingår i studien har mer eller mindre kontinuerligt förkroppsligat, både upplevelser och föreställningar av, de två genusinfluerade kropparna, samt hur olika sociala meningar formar könen (Fagrell 2000, s.88). Med medvetenhet om könssocialisation i olika sammanhang skapas det erfarenheter och upplevelser om hur det är att tillhöra en köns kategoriserad kropp i en genusfärgad värld, menar Fagrell (2000, s.88).

Fagrell (2000) har i sin studie undersökt hur barn upplever den ideala bilden av kvinnor och män utifrån deras utseende. Barnen i studien fick 12 bilder att studera där 6 bilder var kvinnor i olika utstyrselar och 6 bilder var män i olika utstyrselar. Med dessa bilder skulle de sedan motivera vilken bild som representerade den ideala mannen och kvinnan bäst och sämst. Efteråt skulle de motivera sina val om hur den ideala kvinnan och mannen såg ut. Barnen hade liknande uppfattningar om vad som ansågs tillhöra den ideala mannen respektive kvinnans utseende samt de personer som var anti-idealet. Bilden av den ideala kvinnan och mannen beskrevs som en skötsam, normal och ordentlig person som inte hade några utseendeväckande avvikelser. Fagrell (2000) såg ett mönster i hur barnen bedömde personens hår, kroppshållning, kläder accessoarer så som smycken och portföljer. Personer som bar skjorta/kostym och klänning/kjol ansåg barnen

som vanliga och ordentliga personer. De markerade också vad som ansågs som genusskillnader mellan könen klädmässigt. De personerna som ansågs vara anti-idealet var de som såg sportiga, tuffa, fula och utmanande ut. Fagrell (2000) tolkade det som att barnens uppfattning av den ideala kvinnan respektive mannen inte influeras av artister, idoler eller skådespelare. Utan barnens förebilder verkade var ansvarsfulla vuxna samhällsmedborgare.

När Fagrell (2000) bad barnen beskriva, utan bilder framför sig, hur en kvinna och man ser ut såg hon ett mönster i hur kvinnans kropp inte var det avgörande för att konstruera det kvinnliga könet, utan det var genusrelaterade² ting och symboler som framstod som kvinnligt så som smycken, långt hår och klackar. Medan mannen beskrevs som muskulös, lång och med skäggväxt och mustasch. Fagrell (2000) menar att genusrelaterade könsmarkörer är den vanligaste utgångspunkten för beskrivning av det kvinnliga och manliga könet (s.100). Hon menar att barn ser de traditionella könsrollerna och kopplar samman dem med accessoarer och färger för att markera det maskulina och feminina. Konstruktionen av den kvinnliga och manliga kroppen skedde med olika beskrivningar. Fagrell (2000) menar att genusrelaterade könsmarkörer är den vanligaste utgångspunkten för beskrivning av det kvinnliga och manliga könet (s.100). Barnen skulle även reflektera över vilken kropp som tilltalade dem mest när det kom till kvinnligt och manligt. Detta fick de göra med 10 bilder där 5 var kvinnor i underkläder och 5 med män i underkläder, som symboliserade olika kroppstyper. Den kvinnliga idealkroppen var den som såg smal och muskulös ut och anti-idealet blev en kropp med som bestod av mer fettmassa. Samma sak gällde för det manliga idealet, personen som var muskulös stod för idealet medan den mjukare blev anti-idealet. Fagrell (2000) undersökte även hur barnen såg på relationen mellan sociala kompetenser och yttre attribut. Där upptäckte hon att barnen prioriterade egenskaper och kunskaper över det fysiska utseendet. Barnen ansåg att det var viktigare att vara en bra vän, ordentlig, prydlig och hälsosam, Fagrell (2000) understryker att det barnen ansåg vara viktigast inte var könsmärkta egenskaper.

Fagrells studie (2000) blir relevant för min studie eftersom jag ska analysera hur karaktärerna framställs utseendemässigt i relation till sitt kön. Framställs karaktärerna som den ideala kvinnan och mannen i filmerna genom att hålla sig inom ramen för sitt kön? Eller kommer analysen

² Begreppet genus kommer förklaras under rubriken Kön & Genus längre fram i texten

synliggöra normbrytande företeelser för vad som förväntas av de olika könen utseende och personlighetsmässigt. Detta kommer jag kunna analysera med hjälp av Fagrells studie (2000) eftersom hon har studerat hur bilden av den ideala mannen och kvinnan är utseendemässigt för de olika könen.

2.2 Mediernas påverkan

Tompson et al (2004) har studerat hur filmer och böcker riktade till barn, framställer karaktärens utseende på olika sätt. De kommer fram till att stereotypa könskaraktärer synliggörs mer i filmer än i barnböcker. De studerade 25 populära filmer där några var Disneyklassiker, bland annat Askungen, Törnrosa och Rapunzel. Studien visade hur karaktärsdragen var kopplade till olika utseende beroende på karaktärens roll. Filmerna sände ett starkt budskap om skönhetsideal. De kvinnliga karaktärerna med positiva karaktärsdrag var vackra kvinnor klädda i klänningar och ansågs besitta goda egenskaper som snällhet, försiktighet och hjälpsamhet (ibid). De manliga karaktärerna som framstod som bra män var långa, muskulösa och hade slanka kroppar, medan de onda karaktärerna stod ut från den ideala kvinnan och mannen. Dessa var de mindre ”vackra” personerna med större näsor, överviktiga och avvikande utseenden. När filmen framställer det goda som det ”vackra” och det onda som det ”fula” sänder det orealistiska budskap till barnen, vilket kan göra att de tar med sig föreställningar om att det finns ett samband mellan egenskaper och utseende (Tompson et al 2004).

En av mina frågeställningar i min studie handlar om hur de ”goda” och ”onda” karaktärerna framställs i relation med sitt kön och jag anser därför att Tompson et al (2004) studie blir en bra grund för mig att utgå från när jag gör min analys av mitt material. Framställs de ”goda” och ”onda” karaktärerna på samma sätt som i deras studie eller kommer jag finna andra karaktärsdrag mellan de två olika egenskaperna bland karaktärerna.

2.3 Prinsar och Prinsessor

Golden och Jacoby (2018) har i sin studie undersökt hur 31 flickor i åldrarna 3–5 år tolkade stereotypa Disneyprinsessor i deras rollek. Föräldrarna i studien berättade att barnen i genomsnitt såg en Disneyfilm i veckan och ägde flera leksaker, kläder och föremål som representerade

någon av Disneys prinsessor. Genom observationer och intervjuer kom de fram till att flickorna följde ett mönster när det intog en roll som prinsessa i leken. Golden och Jacoby (2018) delade upp barnens mönster i fyra olika teman i sin studie; skönhet, fokus på kläder och accessoarer, kroppsrörelser och exkludering av pojkar. När de såg flickorna leka prinsessor märkte de hur de förutfattade uppfattningarna om prinsessor omvandlades till deras föreställningar om hur Disney prinsessorna skulle vara. En prinsessas viktigaste egenskap var hennes skönhet. En prinsessa skulle vara idealiskt vacker enligt rådande skönhetsideal, bära klänningar med tillhörande accessoarer, och föra sig med mjuka fina kroppsrörelser. Golden och Jacoby (2018) såg i leken hur flickorna sökte uppmärksamhet från andra kamrater för att få bekräftelse att de såg ”söta” och ”fina” ut. De menar att redan här börjar de forma en potentiell grund för självobjektivering, alltså ser sig som ett objekt som blir bekräftat för sitt utseende.

I studien visade det sig att flickorna rekonstruerade de heterosexuella könsnormerna där en prinsessa blir bekräftad av en pojke, de använde sig av virvlande kroppsrörelser för att svepa förbi pojkarna för att bli bekräftade och höra kommentarer om att de var fina (ibid). Flickornas exkludering av pojkarnas närvaro i leken berodde på att de ansåg att pojkar inte kunde vara prinsessor, för detta kunde bara flickor. Pojkarna fick lov att klä ut sig till superhjältar och Transformers, men tog de på sig en prinsessklänning nämnde flickorna att de hade på sig en flickdräkt (ibid). När pojkarna fick den här reaktionen undvek de att pröva prinsessklänningarna helt. Reaktionerna de fick förstärkte bara könsuppdelningen för vem som kunde vara prinsessa även i lekens värld. Flickorna kommenterade pojkarnas närvaro som nödvändig i vissa sammanhang. Under intervjun med flickorna fick Golden och Jacoby (2018, s.309) svar på att pojkar behövs som prinsar, eftersom de ska kunna beskydda och rädda prinsessor.

Goldens och Jacobys studie (2018) blir relevant för min studie eftersom de såg att flickorna har specifika uppfattning om vem och hur en prinsessa och prins skall vara. Vi kan även se i deras studie hur könsuppdelningar uppfattas i media av barn i åldrarna 3–5 i deras lek, vilket i och med både målgrupp och ämne är intressant för min studie.

3. Teori

I min studie kommer jag använda mig av ett normkritiskt perspektiv för att synliggöra om filmerna jag ska analyserar styrker de normer som existerar, eller om det finns normbrytande företeelser. För att kunna studera uppbyggnaden av existerade normer kommer jag i detta kapitel redogöra för begreppen kön och genus och hur de relaterar till de stereotypa könsrollerna.

3.1 Normkritiskt Perspektiv

Enligt journalisten Karin Salmson och Socionomen Johanna Ivarsson (2015), kan vi med ett normkritiskt perspektiv se och skapa nya förståelser för att se hur små förändringar kan skapa stora skillnader i vår omvärld. När vi medvetet arbetar med normer i förskolan skapar vi möjligheten för att varje barn ska utvecklas efter deras egna potential utan att begränsa dem genom förställningar om vilken grupp de tillhör i relation till exempelvis etnicitet och kön (Salmson & Ivarsson 2015). Normkritik handlar om att synliggöra förväntningarna och de osynliga regler som styr oss som är olika för män och kvinnor. De osynliga reglerna och förväntningarna är det som utgör normen. Normerna kan påverka våra val och vår utveckling, det kan vara vad barn väljer att leka med på förskolan eller tanken om vem som blir kär i vem (ibid). Med normer tillkommer det som anses önskvärt och statusgivande för den som bär normen. Konsekvenserna av normerna är att vi delas upp i fack där vi antingen avviker från den existerande normen eller håller oss inom ramarna. Normer upptäcks oftast när någon avviker eller bryter mot normen och kan leda till utanförskap. Salmson och Ivarsson (2015) menar att normer skapas av det majoriteten gör eller är.

Salmson och Ivarsson (2015) nämner hur viktigt det är att vidga normer för att vi ska kunna vara olika utan att hamna i ett utanförskap beroende på hur, eller vem, vi är. När vi använder oss av ett normkritiskt perspektiv handlar det inte om att radera de normer som finns menar Salmson och Ivarsson (2015), utan det handlar om att vidga dem för att slippa de negativa effekter som tillkommer om vi inte befinner oss inom normens ramar.

3.2 Kön och genus

I min studie kommer jag använda mig av Eva Marks (2007), doktor i filosofi, definition av begreppet genus. Genus kommer från det engelska ordet gender och har introducerats i Sverige för att kunna betona skillnader mellan det biologiska könet och könet som är socialt konstruerat utefter den kultur och samhälle könet befinner sig i (Mark 2007). För att skilja på kön och genus kan vi använda oss av essentialism. Med ett essentialistiskt synsätt antas kön naturgivet och de egenskaper män respektive kvinnor besitter är kopplade till de kön som kopplas till våra könsorgan (Mark 2007). För att sätta orden *kön* och *genus* i samband med varandra menar Mark (2007) att vi kan använda oss av begreppet kön som det biologiska könet och genus som det sociala könet. Ingegerd Tallberg Bromans (2002), professor i pedagogik, tolkning av genus blir även relevant i min studie då hon, precis som Marks (2007), menar att genus skapas och formas utefter föreställningar, uppföstran och tankar om hur kön skall vara. Genus är kontextuellt eftersom det beror på i vilken situation och plats individen befinner sig, till exempel vart du lever i världen och hur samhället ser ut.

Genus tydliggör relationen mellan kön som kropp och ett socialt kön, så som pojkars och flickors beteende och egenskaper. De är socialt och historiskt skapta, och inte biologiska givna. Broman (2002) kopplar samman begreppet genus med makt; hur relationen mellan män och kvinnor problematiseras och hur genus tydliggör maktaspekterna i relationen. Och vidare; vad det är som anses ”pojktigt” versus ”flicktigt” och hur det är relaterat till intresse, föremål och egenskaper. Genusbegreppet har använts för att bryta köns-begreppets innebörd om vad som förväntas av varje kön då vi lever i en värld som redan från födseln har föreställningar om hur pojkar och flickor förväntas vara utefter deras givna kön. Dessa förväntningar skapas genom normerna i samhället, men med hjälp av genus kan vi arbeta för att bryta ner dessa föreställningar och fokusera på individen och dess intresse och egenskaper, istället för dess kön (Broman 2002).

3.3 Stereotypa könsroller

I förskolans värld ska vi arbeta för att bli en jämställd arena utan förbestämda normer och värderingar när det kommer till vilket kön barnet biologiskt tillhör. Men arbetet för att bli en

jämställd förskola utan förbestämda könsroller handlar inte om att flickor inte ska leka med dockor eller att pojkar inte ska leka med bilar (Henkel 2006). Arbetet med jämställdhet handlar inte om att vi ska bli lika utan att vi inte ska bli begränsade av de stereotypa könsroller som existerar (Ibid). En utgångspunkt är att utvidga de könsroller som finns genom att arbeta med de omedvetna föreställningarna och förväntningarna vi har om flickor, pojkar, kvinnor och män (Ibid). För att kunna arbeta mot könsroller gäller det att veta hur de traditionella könsrollerna varit strukturerade historiskt sätt, för att identifiera de värden och antagande som de vilar på (Henkel 2006).

Kristina Henkel (2006), statsvetare med genusinriktning, skriver att förväntningar kopplade till individens könstillhörighet skapas tidigt i livet. Redan när ett foster i magen blir tilldelat ett kön skapas det förväntningar om hur barnet kommer vara eller vilken färg på kläderna som ska inhandlas. Dessa förväntningar gör att vi omedvetet bemöter barn på olika sätt för att vi förväntar oss att pojkar och flickor ska bete sig olika (Henkel 2006, s.15). Omedvetet fortsätter vi vuxna att påverka genom förväntningarna av vad en pojke vs flicka tycker om att sysselsätta sig med när det kommer till lekar på förskolan. När vi bemöter ett barn som verkar rastlös är det enkelt att förslå till en flicka att sätta sig och rita eller leka i köket medan en pojke kan få höra att det finns lediga bilar eller klossar redo att leka med (Henkel 2006). Barn uppfattar detta och ser att de får positiv bekräftelse när de håller sig inom ramen för sin könsroll och lär sig tidigt vad som förväntas av flickor och av pojkar (ibid). Ur ett socialkonstruktivistiskt genusperspektiv anses det alltså inte ligga i pojkars gener att tycka om blått samt bilar precis som det inte ligger i flickors gener att bära rosa och leka med dockor, men snarare på de vuxnas förväntningar och föreställningar för hur pojkar och flickor ska vara (Henkel 2006).

Kajsa Svaleryd (2003) menar att det finns ett mönster som visar skillnaden mellan flickor och pojkar och när det finns ett mönster kan vi bryta dem. När vi fokuserar på att synliggöra genus i en pedagogisk miljö kan vi synliggöra de specifika mönster som finns för de indelade grupperna pojkar och flickor. Dock är det inte alltid flickor som hänger i dockvrån eller pojkar som springer i korridoren, det går alltså inte alltid att placera könen i genusmönster. Fast med medvetenhet kan vi arbeta bort de förväntande, egna värderingarna och åsikterna för att motverka stereotypa könsroller (Svaleryd 2003). Förankringen av normer och förväntningarna på de två könen sker

hela tiden i vår vardagstillvaro, exempelvis i förskolan (ibid). Svaleryd (2003) menar att barns val av lek är influerade av kulturella och sociala förväntningar som är knutna till det egna och det motsatta könet. När barn väljer utefter de sociala stereotypa lekarna blir det problematiskt eftersom det leder till en begränsning av barnens erfarenheter och lärande (Svaleryd 2003). Hon menar att ett sådant tidigt könstereotypat mönster därför också får inverkan på hur pojkar och flickor formar sin framtid.

Svaleryd (2003) menar att alla barn är mottagliga för uttalade och outtalade signaler, normer, krav och förväntningar de möter. Enligt Svaleryd (2003) vet vi inte varför en flicka och pojke behandlas så olika egentligen, hon menar att vi egentligen inte vet varför människor är olika. Hon menar att varje individ föds utan något förflutet, inga erfarenheter och inget som säger hur hen ska uppföra sig, utan vi formas av de budskapen som vi prövar med andra om hur vi ska vara. Det är där vi får vår erfarenhet och där vi letar efter att hitta markörer och ledtrådar för att kunna sorteras i kön (Svaleryd 2003).

4. Metod

I detta kapitel redogör jag och motiverar de metodval som ligger till grund för studien. Jag beskriver även hur studien och analysen genomförts.

4.1 Metodval

I min studie använder jag mig av kvalitativ metod, vilket betyder att någonting tolkas och förklaras med hjälp av den insamlade empirin för att förstå sig på ett problem (Johan Alvehus 2013). Med hjälp av kvalitativ forskningsmetod kan vi skapa oss en djupare förståelse och vidja vår kunskap av vad barnfilmer förmedlar för budskap när det kommer till kön och intresse. För att synliggöra det jag studerat har jag valt att använda mig av diskursanalys för att tolka mitt insamlade material. Genom att använda diskursanalys söker vi alternativa förklaringar för hur något återupprepas och reproduceras i olika sammanhang. Med hjälp av detta analysverktyg kan vi identifiera hur aktörer medverkar och exkluderas i förhållande till sitt kön via normer som existerar i samhället och hur de bildar genus (Lars Torsten Eriksson 2018).

För att samla in empirin för studien har jag använt mig av en elektronisk enkät. När jag delade ut min enkät följde jag mig av de fyra etiska övervägande som är samtyckeskravet, informationskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet 2002). Jag informerade deltagarna (föräldrar med barn i förskolan) om studiens syfte och deras roll i studien. Jag berättade hur jag skulle genomföra studien med en diskursanalys och att jag genomförde studien för mitt examensarbete på Malmö Universitet. Jag behövde inte samla in några samtycken eftersom enkäten var frivillig att svara och jag tydliggjorde att enkäten var anonym och att inga personuppgifter samlades in. När vi använder oss av enkät kan vi ställa samma frågor till ett flertal personer för att samla in den data som behövs för studien (Eriksson 2018). I kommande avsnitt kommer jag redogöra tydligare för hur jag använde enkät som metodval för att få fram relevant empiri för min studie.

4.2 Urval

Jag har valt att använda mig av strategiska urval för att samla in empiri för min studie för att kunna besvara mina frågeställningar. Det strategiska urvalet inriktar sig på en specifik målgrupp

för ett speciellt ändamål (Alvehus 2013). Mina strategiska urval bestod av hur jag utformade min enkät till den målgrupp som var relevant för min studie, som var föräldrar med barn i förskolan. Mitt syfte för studien styrde urvalet för vem som var relevant för min studie och det var genom den målgruppen som jag samlade in empiri från för att kunna sammanställa vilket material jag skulle analysera.

För att kunna välja vilka barnfilmer som skulle studeras i min studie valde jag att använda mig av en elektronisk enkät som var strukturerad för att samla in den information jag behövde inför min studie: kön, ålder och favoritfilm. I denna studie har jag valt att utgå från en binär könsförståelse. Jag vill dock tillägga att jag är medveten om att det finns fler kategorier när det kommer till könstillhörighet så som icke-binära samt transidentiteter. Resultatet från min enkät gjorde det möjligt för mig att bilda statistik över vilka tre filmer som var populärast för barn i förskoleåldern. Enkäten delades ut till föräldrar som har barn i förskolan.

Den första frågan som ställdes i enkäten var vilket kön deras barn tillhörde och resultatet³ blev nästan jämnt fördelat med 54.1% flickor respektive 45.9% pojkar. I fråga två besvarade de vilken ålder⁴ barnet var och till största del var de flesta barnen mellan 3–7 år gamla. Det sista svarsalternativet i enkäten bestod av 21 stycken barnfilmer⁵ som producerats under 2000-talet. I topp 3 hamnade Frost på 17.3%, Baby bossen på 11.3% och Bilarna på 9.1%. Med hjälp av enkäten kunde jag fokusera på vilka tre filmer som skulle analyseras i min studie.

4.3 Genomförande

Det första steget i min studie var hur jag skulle specificera mig för att kunna studera normer och genus. Jag bestämde mig för att se hur barnfilmer gestaltar intressen i relation till kön. För att samla in material för vilka barnfilmer jag skulle analysera använde jag mig av en elektronisk enkät med 21 barnfilmer producerade under 2000-talet från olika filmproducenter. Filmerna valdes slumpmässigt ut från topplistor av filmer skapta av Disney, Pixar och DreamWorks Animations. Innan enkäten delades ut valde jag vilka frågor jag behövde ha med i min studie för

³ Bilaga 1

⁴ Bilaga 2

⁵ Bilaga 3, 4 och 5

att de skulle vara relevanta och hanterbara. Jag bestämde mig för att enbart ha med tre frågor som handlade om ålder, kön och favoritfilm för att skapa en så simpel enkät med så hög relevans som möjligt för min studie. Jag delade ut enkäten till föräldrar med barn i förskolan på ett forum på nätet som riktar sig till pedagoger inom förskolan och föräldrar med barn i förskolan. Efter 3 dagar hade jag fått in 110 svar och valde därför att låsa min enkät för att kunna sammanställa statistiken från enkäten. Detta gjordes automatisk via den elektroniska enkäten och när jag låste enkäten blev resultatet fastställt. När jag visste vilka filmer jag skulle analysera satte jag mig in i vilken typ av litteratur och forskning som skulle vara givande för min studie. Innan jag började skriva mitt arbete satte jag mig ner och kollade igenom de tre filmerna som fick högs statistik för att säkerställa mig om att de skulle gå att använda i min studie. När det var gjort började jag läsa och sortera ut litteratur som var relevant för min studie. När jag enbart hade kvar den litteraturen jag skulle använda mig av började jag sammanfatta det materialet som jag skulle behöva för att analysera mina filmer. Parallellt med skrivandet kollade jag igenom filmerna 2–3 gånger för att säkerställa mig om att jag inte missat eller missuppfattat någon scen från mina anteckningar.

Slutligen sammanställde jag mitt resultat från studien med hjälp av det insamlade materialet. Tolkningen och synliggörandet av slutresultatet har skett med hjälp av den tidigare forskning och de teorier och begrepp som jag använt i min studie.

5. Resultat/ Analys

I detta kapitel kommer jag redogöra för resultat från filmerna jag har analyserat. Jag kommer dela upp det så att det blir tre separata analyser efterföljt av *Diskussion och Slutsats* där jag redogör för en sammanfattning av min analys samt besvarar mina frågeställningar. Analysen är uppbyggd med en sammanfattning av filmen samt huvudkaraktärerna, efterföljt av en analys av materialet där detta kopplas till tidigare forskning och mina teoretiska utgångspunkter.

5.1 Frost

Frost är en film producerad 2013 av Disney. Nedanför redogör jag kort för filmens handling utan att gå in på djupare detaljer.

Elsa 8 år och Anna 5 år lever i kungariket Arendal med sina föräldrar som är kung och drottning. Elsa besitter magiska krafter som gör att hon kan framkalla is och snö. En natt leker systrarna i balsalen och Elsa råkar skada Anna med sin is-magi. För att rädda Anna från att frysa till is tar föräldrarna hjälp av de magiska trollen som gör att Anna glömmet bort Elsas magiska krafter. Från den stunden väljer kungen och drottningen att stänga kungariket portar för att skärma av Elsa och Anna från omvärlden tills Elsa kan kontrollera sina magiska krafter. Av rädsla för att skada Anna med sina krafter spenderar Elsa nästan all sin tid i ensamhet, detta försämra Annas och Elsas relation. När de är i tonåren förlorar de sina föräldrar i en storm till havs.

När Elsa fyller 21 år kröns hon till drottning av Arendal. Anna ser fram emot att kungariket äntligen ska öppnas upp för allmänheten och för träffa nya människor efter alla instängda år på slottet, men mest av allt ser hon fram emot att bygga upp sin relation till Elsa igen. Under kröningsdagen träffar Anna den charmiga prinsen Hans av de Södra öarna och de faller för varandra, Hans friar till Anna nästan direkt efter deras första möte. När Anna ber Elsa om lov för giftermålet, uppstår det en dispyt kring giftermålet. Bråket eskalerar och Elsa avslöjar sina magiska krafter inför alla gäster när hon tappar kontrollen över sina känslor. Elsa flyr riket och hennes krafter släpps lös och förvandlar riket till en evig vinter. Anna ger sig av efter Elsa i hopp om att föra henne tillbaka och stoppa den eviga vintern som härjar i Arendal. Under jakten på sin

syster får Anna ett händelsefullt äventyr, som hon delar med Kristoffer, Sven och Olof. När de hittar Elsa på bergstoppen gör Anna allt i sin makt för att Elsa ska följa med till Arendal. Elsa som inte vill tillbaka försöker förklara för Anna att hon enbart vill vara ensam, men Anna står på sig och Elsa tappar kontrollen och råkar skjuta is in i Annas hjärta. Anna och hennes vänner ger sig av för att söka upp de magiska trollen för att tina hennes hjärta. De berättar att det enda som kan rädda Anna är en äkta kärlekshandling. De tar sig tillbaka till Arendal för att Anna ska få en äkta kyss av Hans, men det visar sig att Hans inte var den de trodde utan han ville bara bli kung och älskade inte Anna. När Hans försöker döda Elsa ställer sig Anna emellan och räddar Elsa, och förvandlas till en is-staty. När Elsa kramar om sin förlorade syster tinar hon upp eftersom Annas uppoffring för sin syster var en äkta kärlekshandling.

5.1.1 Karaktärerna

Elsa Drottning av Arendal

Kön: Kvinna

Utseende: Lång, smal, markerad midja, långt blondt hår, långa fylliga fransar, hjärtformat ansikte med höga kindben, liten näsa, smal mun

Klädsel: Blå klänning

Anna Prinsessa av Arendal

Kön: Kvinna

Utseende: Lång, smal, markerad midja, långt rött hår, långa fylliga fransar, hjärtformat ansikte med höga kindben, liten näsa, smal mun

Klädsel: Klänning i färgerna blå/svart/lila

Kristoffer is-huggare/försäljare

Kön: Man

Utseende: Lång, tjockt blondt hår, muskulös, runt avlångt ansikte

Klädsel: Vinter utstyrsel i form av byxor och jacka/topp i färgerna grå/svart/röd

Prins Hans av de södra öarna

Kön: Man

Utseende: Lång, ståtlig, brunett, muskulös, smalt avlångt ansikte

Klädsel: Välklädd i kostym i färgen vit/blå

Hertigen av Vesslebyn

Kön: Man

Utseende: Kort, gråhårig, lång spetsig näsa, mustasch, tupé

Klädsel: Välklädd i svart kostym

5.1.2 Kön i relation till intresse

Efter att jag studerat och analyserat filmen kan jag se tydliga kopplingar mellan kön och intresse i framställning av karaktärerna. Filmen utspelar sig från förr i tiden och karaktärernas ”jobb/titel” grundar sig i vilket kön de tillhör. Flickorna blir prinsessor och drottningar medan pojkarna är hertig och prins. Kristoffer är den enda mänskliga huvudkaraktären som inte har någon högre titel, han är is-huggare. I den allra första scenen i filmen ser vi hur 10-tals män står runt fjorden och hugger is-block och lastar på sina slädar, Kristoffer i scenen är enbart ett litet barn då. Medan de hugger ut isen sjunger de en sång som heter *Frusen själ*, i sången sjunger de om isen som en härskarinna (hon) och en del av sången som fångar min uppmärksamhet är när de sjunger ”starkare än 100 män”. I sången blir det män som räknas som starka eftersom de inte använder sig av begreppet människor/individer. Kanske passar begreppet ”män” sjungs bättre i melodin, men det bygger även på den stereotypa förväntningen av att de är män som besitter egenskapen ”stark”. Jag tolkar det som att isen som de kallar härskarinnan fortfarande nedvärderas av sitt kön eftersom de poängterar att hennes styrka är den samma som hundra män. Med detta menar jag att könen ställs mot varandra när det kommer till vem som besitter styrka. En man är stark enligt normen, medans en kvinna som anses vara stark beskriv som starkare än hundra män, hennes styrka mäts i antalet män. I scenen är det män som hugger isen och sjunger den här sången, männen blir bäraren av normen eftersom styrka är relaterat till deras egna kön. Salmson och Ivarsson (2015) menar att de som bär normen bryter den inte, utan i det här exemplet blir det normbrytande att det är en kvinna som anses vara stark, men det är viktigt att benämna att hon är ”starkare än 100 män”.

Andra intressen jag identifierar i filmen är Annas dröm om att finna den ”rätta” kärleken, att hitta en prins som är elegant, smart och vacker. Här kan vi koppla Goldby och Jacobys (2018) studie där varje prinsessa behöver en prins som skyddar och räddar henne. Scenen där Anna träffar Hans i filmen är en typisk ”räddnings/hjälte” scen. Anna går vid en brygga intill havet och springer in i en häst och trillar baklänges ner i en liten båt som ligger på bryggan. Båten håller på att åka ner i vattnet, men hästen sätter ner sin hov i båten och stabiliserar den, och den stilig prins Hans, vilken gestaltas som stilig och stark, kliver av sin häst och hjälper Anna upp. Förväntningar om att prinsessan skall finna sig en prins, kan antas påverkats av tidigare sagor och berättelser där prinsar ofta räddar prinsessor från olika faror. Werner (1996) menar att

medier sänder ut olika budskap som sedan förstärks i verkligheten. Om vi ska försöka tänka hur detta fenomen sker i verkligheten kan vi titta på hur den heterosexuella tvåsamhetsfamiljen länge varit normen och fortfarande är en stark norm för hur en familj ser ut (Salmson & Ivarsson 2015, s.160). I den heterosexuella familjen finns det en kvinna och en man som lever tillsammans, precis som en prins och prinsessa gör. När filmen sänder ut budskapet att en prinsessa behöver eller längtar efter en prins exkluderar den andra familjekonstruktioner och barnen fortsätter att bilda förställningar om en heterosexuell tvåsamhet.

5.1.3 Egenskaper i relation till utseende

När karaktärerna är vuxna i filmen syns det tydligt vilka kön karaktärerna tillhör utseendemässigt. Vilket är i linje med Fagrells studie (2000) om hur ideal-kvinnan och ideal-mannen ser ut. Elsa och Anna, som är kvinnligt kodade, är smala med markerade midjor, sminkade och har långt fylligt hår. Enligt Fagrell (2000) framställs de som den ideala kvinnan utseendemässigt, då det var så barnen i studien beskrev deras tankar om den ideala kvinnan. Kristoffer och Prins Hans ingår också i normen av den ideala mannen enligt Fagrells studie (2000). De är långa muskulösa män med kort hår. Kläderna i Fagrells studie, blev könsmarkerade när kvinnorna använde sig av långa klänningar medan männen använde sig av kostym samt byxor med jacka. Enligt studien Fagrell (2000) utförde skulle dessa karaktärer ses som goda människor, de klär sig ordentligt och besitter egenskaper som snälla, skötsamma, ”normala” och ordentliga personer.

Jag har nyss berört de sociala egenskaper som med hjälp av ett idealiserat utseende, tolkas som en god person enligt Fagrells studie (2000). Hur ser vi då på Hertigen av Vesslebyn som har ett utseende som bryter mot idealet ”ordentlighet”? Han är en man som är kort, tunnhårig och har en stor spetsig näsa och framställs i filmen som en mindre trevlig karaktär om vi jämför med de fyra andra karaktärerna. I linje med Tompson et al studie (2004), där Disney framställer de onda karaktärerna med ett avvikande utseende i relation till idealet, kan vi koppla Hertingens utseende med egenskapen ”ond”. Enbart baserat på att han inte håller sig inom idealet för hur en ”god” karaktär ser ut. När utseendet kopplas till personlighetsdrag skapar vi förställningar om att det är mer sannolikt att en som bryter mot skönhetsidealet skulle vara mindre god än någon som faller inom ramen för idealet. Just den här problematiken utmanar Frost i en av slutscenerna i filmen.

Under hela filmens gång har vi fått lära oss att Prins Hans är stilig, omtänksam och en hopplös romantiker. Men när Anna som han påstod sig älska i början av filmen, kommer tillbaka efter att hon blivit attackerad av Elsa och behöver en sann kärlekshandling visar Hans sin rätta sida. Han är en lögnare och bedragare som enbart ville få makt i riket och såg sin chans att förföra Anna som var en hopplös romantiker som bara ville finna äkta kärlek. Här gör filmskaparna det tydligt att bara för att man har en ”vackert” utseende är man inte nödvändigtvis en god person. För i filmen är Hans den onda karaktären och inte Hertigen som vi kanske trott efter de förväntningarna vi har när vi kopplar samman de sociala egenskaperna med yttre attribut.

5.2 Baby Bossen

Baby Bossen är en film producerad 2017 av DreamWorks Animation. Nedanför redogör jag kort för filmen handling utan att gå in på djupare detaljer.

Tim lever ett lyckligt fantasifullt liv med sin Mamma och Pappa i en villa. Men en dag dyker hans nya lillebror upp i dörren och hans liv förändras. Tim anser att han inte får uppmärksamhet av sina föräldrar längre och tycker att den nya bebisen tagit över hela hemmet. Lillebror är klädd i kostym med tillhörande portfölj vilket föräldrarna tycker är gulligt då han ser ut som en liten man medan Tim tycker det är väldigt konstigt att en bebis klär sig på det viset. En kväll när Tim väntar på sin vanliga lägningsrutin dyker inte föräldrarna upp, Tim letar efter dem och hittar dem i soffan utslagna. Då ringer det i en telefon inne i bebisen rum och Tim smyger sig dit för att lyssna. Bebisen svarar i telefonen med en mörk manlig röst och bekräftar Tims tankar; bebisen är ingen vanlig bebis, han är där för ett uppdrag. Tim bestämmer sig för att göra allt för att avslöja sin nya lillebrors planer. När Tim försöker samla in material för att avslöja sin lillebror har han ett möte med fem andra bebisar som är hans kompanjoner. När de upptäcker vad Tim gjort så gör de allt för att stoppa honom att få fram materialet till deras föräldrar. Bebisarna befinner sig över hela trädgården där de försöker stoppa Tim från att överlämna ett kassetband till föräldrarna. När Tim och lillebror blir ensamma får Tim övertaget och ser sin chans att göra sig av med sin lillebror genom att svinga honom ut ur fönstret, men just då kommer deras föräldrar och de ser vad Tim gör och ger honom utgångsförbud. När Tim och Baby Bossen blir instängda under samma tak ser lillebror sin chans att försöka få Tim att hjälpa honom med sitt uppdrag så att han kan återgå till sitt vanliga jobb på Babybolaget som han ursprungligen kommer ifrån.

5.2.1 Karaktärerna

Mamma Janic

Kön: Kvinna

Utseende: Uppsatt hår, långa ögonfransar, päronformad kropp med markerad midja, höga kindben

Klädsel: Topp/byxor/Kjol i färgerna rosa/lila/blå/grön

Pappa Ted

Kön: Man

Utseende: Tjockt brunt kort hår, glasögon, breda kindben, lång, ”normalbyggd ”kropp

Klädsel: Skjorta/Slips/byxor i färgerna blå/vit/gröna/gula

Tim

Kön: Pojke

Utseende: Tjockt brunt kort hår, hjärtformat ansikte, smal

Klädsel: Shorts/T-shirt i färgerna röd/vit/gula/blå

Lillebror / Baby Bossen

Kön: Pojke

Utseende: Blond, kort, smal, fyrkantigt ansikte

Klädsel: Svart kostym

Stacy

Kön: Flicka

Utseende: Svart uppsatt hår, kort, smal, fyrkantigt ansikte, fylliga ögonfransar

Klädsel: T-shirt/Kjol i färgerna rosa/vit

Trillingarna

Kön: Flickor

Utseende: Brunt krulligt hår, smala, korta, fyrkantigt ansikte

Klädsel: Kattkostymer i färgerna gul/grön/blå

Stora bebisen / Tuffingen

Kön: Pojke

Utseende: Lång, stor/muskulös, rödhårig

Klädsel: Blöja

Francis / Superkolossala jättebaby bossen

Kön: Man

Utseende: ölmage, tunnhårig, smalt avlångt huvud, rynkig, stora glasögon

Klädsel: Grå kostym, slips,

Hugin

Kön: Man

Utseende: Lång, muskulös, snaggad, avlångt ansikte med breda käkben

Klädsel: Utklädningsutstyrselar för olika roller

5.2.2 Kön i relation till intresse

Redan i den första scenen får vi som tittare ett hum om vad Tim är för karaktär. Han är en pojke på 7,5 år som fantiserar om äventyr där han är både en zoolog som slåss mot gorillor och en djupshavsdykare som slåss mot jättehajar för att rädda sina föräldrar, sist men inte minst är han en pirat som fåktas med svärd på ett sjörövarskepp. När vi får se Tims rum är det fyllt av leksaker som enligt normen skulle klassas som typiska ”pojkleksaker”: båtar, rymdraketer, piratskepp, tågbanor, trollkarlar, dinosaurier, bilar, soldater och actionfigurer. Jag tolkar hans rum som ett stereotypiskt pojkrum på grund av att de leksakerna som jag beskrev är könsmarkerade som ”pojkleksaker”. Precis som Henkel (2006) har skrivit könsmarkerade leksaker i tidig ålder och barn uppfattar detta och när de håller sig inom ramen för vad som är acceptabelt för sitt kön får de ofta positivt bekräftelse av sin omgivning för att de är en typisk pojke/flicka. Tim ska kanske porträtteras som någon som ansåg sig vara en riktig pojkelig pojke och har därför valt att ej ha något som anses ”flickigt” i sitt rum. Men jag som åskådare tolkar det som att han *blir* en pojke genom de här leksakerna som definierar vilket kön han tillhör.

Kön skapas genom sociala praktiker där färg berättar om ett bestämt kön redan tidigt i filmen. En sekvens i filmen där det blir tydligt är på babyfabriken där bebisarna skapas/föds. Barnen kommer på löpande band i alla olika hudfärger och åker igenom olika förberedelsefaser. En fas är när det avgörs om det är en pojke eller flicka där flicksymbolen är i rosa och pojksymbolen är i blått. De åker sedan vidare för att få blöjor, strumpor och nappar. Pojkarna får blåa nappar och flickorna rosa. Sista steget på babyfabriken är när bebisarna ska få en familj eller bli en del av ledningen på fabriken. Detta avgörs med att de blir kittlade av en fjäder, börjar de skratta av kittlandet blir de tilldelade en familj men skrattar de inte åker de ner i den andra kategorin och får jobb på babybolaget. Här åker nappen och strumporna av och pojkarna blir klädda i en kostym med slips samt klocka och portfölj, medan flickcheferna blir tilldelade kjol, kavaj och smycken. Här ser vi hur normer är kopplade till det socialt skapade könet via färger och accessoarer. Vi förväntas anta att pojkarna är de som bär blåa nappar och flickorna bär de rosa eftersom det är de stereotypa könsfärgerna vi är vana vid. Precis som Henkel (2006) skriver kommer dessa förväntningar med samhällets normer som vi vuxna för vidare omedvetet till barnen eftersom vårt samhälle har format våra tankar om vilken färg som associeras med de olika könen. När filmen använder sig av könsmarkerade färger förstärks åskådarens erfarenheter

om vilken färg som tillhör vilket kön. Filmskaparna har i den här scenen aktivt valt att hålla sig inom ramen för de olika könsrollernas könsfärger för att tydliggöra de två olika könen. Hade de valt att bara ha könssymbolerna för respektive kön i färgen vitt på skyltarna, hade vi bara vetat att det här barnet tillhör detta könet för att det är det skylten visar. Vi hade kanske försökt analyserat barnets utseende för att hitta åtskiljande könsmarkörer för att kunna placera dem i fack. Vad hade hänt om barnen åkte på samma band hela vägen och aldrig delats upp i kön? Vi hade förmodligen försökt sortera dem utefter andra köns-föreställningar som bidrar till att vi kan avgöra vilket kön en individ tillhör.

5.2.3 Egenskaper i relation till utseende

En annan scen som kan analyseras utifrån ett genusperspektiv där normer förstärks utifrån färger, föremål och utseende är i en scen där vi får möta Baby bossens kompanjoner som består av 4 flickor och en pojke. Baby Bossen som är klädd i kostym ser ut och vara en mini ”man” om vi tolkar det utifrån stereotypa bilder av hur en man ser ut. Fagrell (2000) visade i sin studie att barnen ansåg att en man med portfölj var en ordentlig person, en person som sköter sig och sitt jobb. Att vi associerar en man klädd i kostym med en portfölj kommer från normer som ständigt reproduceras. Det är även en norm vi ständigt kan se i medier där advokater, jurister och andra yrken använder sig av just portföljer. Normen förstärks i olika medier och barn har kanske föräldrar som använder det i sin vardag, som ytterligare förstärker normen av att en man med portfölj är en vuxen person (Jmf. Werner 1996).

Baby Bossens vän, Tuffingen, ingår i normen för hur en man ska se ut enligt de kartlagda normativa förväntningarna enligt Fagrells studie (2000), eftersom han är lång och muskulös. Stacy däremot går att placera i facket för kvinnlig stereotyp eftersom hon bär en rosa tyllkjol, rosa tofs på huvudet och har långa ögonfransar. Trillingarna som är utklädda till katter i filmen skulle jag vilja påstå framstår som könsneutrala, de bär inga genus kodade färger. Jag tolkar dem som flickor på grund av deras ljusa röster. Min tanke i det här avsnittet är att diskutera hur filmen framställer kön i förhållande till intresse och utseende. Det är lätt att sätta Baby Bossen och hans vän Tuffingen i facket pojkar, utefter deras utseende och kläder, även fast de inte har ”riktiga” namn som köns-bestämmer dem. Stacy däremot som både klär sig som en flicka förväntas klä sig och har ett namn som är könsmarkerat som flicka är enkel att sortera in i facket ”flicka”.

Trillingarna som varken är klädda i färger som är könmarkerade och som inte har några namn är svårare att placera i fack. Var det så att de skulle vara tolkningsbara för båda könen och låta åskådarna välja själva beroende på hur de upplevde dem? Det är möjligt men jag tolkade dem som flickor eftersom deras ljusa röster lät som flickröster.

I filmen får vi även träffa på Tims föräldrar Janic och Ted som framstår som två normativa, skötsamma och ordentliga vuxna personer. De båda följer Fagrells studie (2000) för den ideala mannen och kvinnan både när det gäller kroppsform och klädsel. De jobbar på ett företag som heter Valpkompaniet som drivs av Francis som även har varit chef på Babybolaget när han var liten men gick då under namnet Superkolossala jättebaby bossen. Francis mål i filmen är att göra så att Babybolaget går i konkurs eftersom han blev uppsagd som chef för att han var laktosintolerant och inte tålde vällingen de fick på Babybolaget som gjorde att de förblev bebisar. Francis är en man med ölmage, rynkig, smalt avlångt huvud, stora glasögon och är tunnhårig. Om vi utgår från Tompson et al (2004) studie att de onda karaktärerna har avvikande utseende fyller även Francis dessa kraven eftersom han inte har ett idealt utseende enligt Fagrell (2000). Francis som då råkar vara den onda karaktären i filmen kommer inte ensam, han har sin storebror Hugin med sig som är en lång muskulös man. Hugins klädsel förändras ständigt i filmen men en utklädsel som väckte tankar hos mig var när Francis skulle åka iväg med Tims föräldrar för att sätta Babybolaget i konkurs, Francis erbjöd dem att få låna Valpbolagets barnvakt, som var Hugin utklädd till en äldre dam. Jag började fundera på varför han var tvungen att klä ut sig till en äldre dam för att vara barnvakt, och tolkar det som att yrket barnvakt konstrueras som ett ”kvinnoyrke”. Till och med när en man utför yrket måste han klä sig i en kvinnoroll för att *göra* rollen som barnvakt trovärdig. Denna scen gör det tydligt att normer fortfarande lever kvar i vårt samhälle eftersom vi omedvetet och medvetet för dem vidare till åskådarna som i detta fall till största del består av barn (Jmf. Henkel 2006).

5.2.4 Könsmarkerade föremål

I början och i slutet av filmen finns där en scen som tydligt markerar hur namn är könsmarkerade. När vi hör ett namn kan vi med bara detta bilda oss en uppfattning om vad det är för kön på personen. Svaleryd (2003) beskriver att samhället formas efter uttalade signaler och förväntningar, vilket också skapar förväntningar på vilket kön olika namn tillhör. Scenen där

detta är tydligt är när Baby Bossen läser Tims mapp med personuppgifter och läser hela hans namn där hans mellannamn är Lycke, varpå Baby Bossen fnissar till. Tim frågar varför han tycker det är roligt men får inget svar utan Baby bossen bara skakar bort skrattet och börja prata om något annat. Även fast ingen säger det i scenen får jag uppfattningen att han börjar skratta eftersom Tim var en pojke och Lycke är ett flicknamn. Jag tolkar det som att den enda i den scenen som tycker det är ”konstigt” att han heter Lycke är Baby Bossen. Tim som är uppvuxen med namnet ser det inte som något konstig, eftersom han känner sig tillhöra könet pojke även fast han heter Lycke i mellannamn. Här märker vi hur namnet blir bemött annorlunda beroende på om du är uppvuxen med en viss föreställning eller förväntning kring ett namn eller föremål och hur mötet kan bli med någon som inte besitter samma erfarenhet (Jmf. Henkel 2006).

I en scen där Tim blir jagad av babygänget i sin trädgård förstärks även karaktärerna med könsmarkerade föremål. De dyker upp med olika fordon som enligt min tolkning också kan ses som könsmarkerade. Stacy dyker upp med rosa/lila trehjuling, Baby bossen sitter i en polisbil, trillingarna har en brandbil och den Stora babyn har inget fordon utan han har bara en lång pinne med en leksak i slutet av den som körs på marken. Jag tolkar dessa fordon som kopplade till barnens intresse i relation till deras kön. Tuffingen som inte ens har ett fordon kopplar jag samman med hur vissa egenskaper kan vara normföreträdande för ett kön, att det är män som är starka (Jmf. Fagrell 2000). Tuffingen framstår som en macho bebis med sin långa muskulösa kropp jämfört med de andra barnen. Det kan tolkas som att han är atletiskt lagd och behöver därför inget fordon. Eftersom en muskulös kropp anses vara tillräckligt manlig, i linje med Fagrells studie, behöver han därför inte förstärkas med ett fordon utan det räcker med råstyrkan från den fysiska kroppen. Stacy som är en flicka blir tilldelad en rosa/lila trehjuling som förstärker hennes tillhörighet av kön, på grund av den valda färgen på cykeln (Henkel 2006). Baby bossen som sitter i den blinkande polisbilen förstärker sin könstillhörighet enligt min tolkning, då jag anser att en polisbil är mer tilltalande som pojkmärk än en stereotypisk flickmärk. Trillingarna som kan anses tillhöra båda könen enligt min tolkning, får ett ganska könsneutralt fordon enligt min läsning. Ännu en gång blir det upp till åskådaren att placera dem i ett fack.

5.3 Bilar

Filmen Bilar producerades 2006 av Disney Pixar. Nedanför redogör jag kort vad filmen handlar om utan att gå in på djupare detaljer.

Blixten McQueen är en snobbig racerbil som drömmer om att vinna Pistongcupen i Los Angeles. Under resan till Los Angeles färdas Blixten McQueens i en lastbilstruck vid namn Mack. Mack är Blixstens enda kvarstående vän efter att hela hans team sagt upp sig när Blixten påstod att han inte behövde ett team för att vinna tävlingar. Under färden till Los Angeles somnar Mack medan de kör och Blixten hamnar ensam på motorvägen. Han vaknar till av att de andra bilarna tutar för att han ska akta sig och han märker vad som hänt. Han följer efter en lastbil som liknar Mack länge men när han väl är i kapp inser han att han följt fel lastbil och är nu vilsen. I snabb fart kör han för att hitta motorvägen men han råkar köra förbi en polisbil som anser att Blixten kör för snabbt och jagar honom. Blixten försöker skaka av sig polisen och kommer in i ett litet samhälle vid namn Kylarköping. Inne i staden orsakar Blixten stor oreda och förstörelse innan han tillslut blir fångad av polisen. Som straff måste Blixten göra samhällstjänst och asfaltera om vägen han lyckats förstöra, innan han blir frisläppt. Men det enda han har i tanken är tävlingen i Los Angeles. Under tiden han reparerar de skador han orsakat blir han tvungen att lära sig respektera Kylarköping och dess befolkning.

5.4 Karaktärerna

Blixten McQueen, Racerförare

Kön: Man

Utseende: Röd skinande sportbil

Sally, Motellägare

Kön: Kvinna

Utseende: Blå porsche

Doc Hudson, Domare

Kön: Man

Utseende: Blå Hudson Hornet

Bärgarn, Bärgare

Kön: Man

Utseende: Brun rostig bärgare

Gudio, Däckbytare

Kön: Man

Utseende: ljusblå gaffeltruck

Ramone, Lackerare

Kön: Man

Utseende: Gul Chevrolet

Mack, Lastbil

Kön: Man

Utseende: Röd lastbil

Flo, Caféägare

Kön: Kvinna

Utseende: Turkos Lowcar

Sheriff, Sheriffen

Kön: Man

Utseende: Svart polisbil

Lizzie, Souvenirförsäljare

Kön: Kvinna

Utseende: Svart äldre modell från 20-talet

Fillmore, Bio-Bränsleförsäljare

Kön: Man

Utseende: Turkos blommig va

Rödis, Brandbil

Kön: Man

Utseende: Röd brandbil

5.3.2 Kön i relation till intresse

I filmen bilar träffar vi på en rad olika karaktärer, som till största del består av män, enbart 3/12 karaktärer som syns mest i filmen är kvinnor. Alla bilar i filmen har ett yrke, det är allt från caféägare till bärgare. Sally som är en av huvudkaraktärerna driver ett motell i Kylarköping, Flo är caféägare och Lizzie souvenirförsäljare, inget av dessa jobb är särskilt ”ansträngande” och alla är ett jobb som handlar om service. De manliga karaktärerna har yrken som sheriff, domare, lackerare och racerförare. Jag tolkar karaktärernas yrken som könsindelade efter olika egenskaper som tilldelats de olika könen. Förväntas det att kvinnorna ska ha mer serviceinriktade yrken utifrån deras givna kön? Mark (2007) menar att genus skapas och formas utefter våra tankar och föreställningar om hur kön ska vara. Blixten McQueen, som är filmens huvudkaraktär, är racerförare. I hans tävlingar är det bara män som tävlar och män som arbetar runt bilarna i deras lag. De enda kvinnorna är bilarnas fruor och fans. Ska vi utgå från Fagrells studie (2000) i de här exemplen kan vi se att bilar som är racerbilar är snabbare än vanliga bilar, vi tolkar detta som liknelse av att de är mer muskulösa. Medan fruarna och de kvinnliga fansen mer ses som accessoarer och vackra attribut.

Den största faktorn av intresse i relation till kön i filmen är att karaktärerna är bilar, de är föremål istället för människor. Bilar, som enligt Henkel (2006) är en väldigt könsmarkerad pojkleksak, väcker säkert mer intresse för pojkar än för flickor om vi ska utgå från de stereotypa förväntningar som finns på könen. Sänder vi ut ett budskap att bilar är könsmarkerade leksaker för att väcka pojkars intresse, går flickorna miste om erfarenheter de hade kunnat utveckla av intresset för fordon (Jmf. Svaleryd 2003). Det skapas en begränsning på grund av könstillhörigheten som stärker normen för vem som har intresset för bilar när kvinnokaraktärerna är så få jämfört med de manliga. Om barnen känner att de vill förhålla sig till någon inom sin könstillhörighet blir utbudet inte så brett i en film där karaktärerna till största delen är män, om man är en flicka (Jmf. Svaleryd 2003).

5.3.3 Egenskaper i relation till utseende

I en film där karaktärerna är föremål är det inte lika enkelt att se hur egenskaper och utseende relateras till varandra. Det jag kunde se var att Blixten McQueen framstår som en ytlig och arrogant karaktär. Han tycker att han är den bästa föraren i hela världen och är stolt över sin polerade lackering och är väldigt mån om sitt utseende. Detta kan tolkas i linje med Fagrells studie (2000), där idealet för manlig representation fokuseras kring dennes fysiska gestaltning, snarare än påklädnad och ”pynt”. I början av filmen är Blixten McQueen en väldigt ensam karaktär då han tycker att han är lite bättre och finare än alla andra bilar. I en scen där han ska marknadsföra olja som tar bort rost blir han nästan lite ”äcklad” av att behöva vara nära de rostiga bilarna, som i detta fall kan ses som karaktärer med avvikande utseende (Jmf. Tompson et al, 2004).

Bärgarn som är den enda rostiga huvudkaraktären, blir även en avvikande karaktär utseendemässigt. Eftersom Bärgarn är rostig och har en stor glugg mellan tänderna, medan de resterande karaktärerna är nypolerade och har hela tandrader, sticker Bärgarns utseende ut. Ska vi utgå från Tompson et al (2004) studie där de avvikande personerna framställs som onda karaktärer, borde Bärgarn vara en ond karaktär. I denna film bryter de normen om hur den avvikande personen framställs. Bärgarn är en omtänksam, godtrogen och karismatisk karaktär, som är omtyckt av alla karaktärer i filmen. I linje med Fagrells studie (2000) där hon såg att barnen prioriterade egenskaper över det fysiska utseendet, kan vi i den här filmen se att även fast

en karaktär besitter ett avvikande utseende, kan han vara lika omtyckt som en karaktär som tillhör den ideala normen. Detta blir tydligt i filmen när Bårgarn är karaktären alla tycker om, medans Blixten fortfarande inte är så omtyckt på grund av hans ytlighet och egoistiska personlighet. Dock ändras Blixstens beteende under filmens gång, och blir en karaktär som tar sitt ansvar och blir en bra vän till alla karaktärer i Kylarköping. Utifrån Fagrell (2000) skulle vi kunna se att med egenskaperna ordentlighet och att vara en bra vän blir Blixten omtyckt för sin personlighet precis som Bårgarn, utan att bli bedömd för sitt utseende.

Bland de tre kvinnliga huvudkaraktärerna var det bara en karaktär som besatt könsmarkerade attribut för det kvinnliga idealet. Flo, som var ägare till Flo's V8 cafe, var en turkos polerad Cadillac med "kurvor" i form av fenor. Flo var den enda karaktären som hade markerade läppar, i form av ett läppstift i vitt, och ifyllda ögonfransar (en fyllig svart kant på ögonlocken). Jag tolkar det som att Flo är kvinnligt kodad i linje med Fagrells studie (2000) där den ideala kvinnan bär accessoarer och har vackra attribut.

6. Diskussion

Efter att ha presenterat mitt material och kopplat samman det med min analys vill jag här sammanställa mina slutsatser. I början av studien presenterades mina tre frågeställningar som var;

Hur förstås karaktärernas intresse i relation till kön?

Hur görs köns genom sociala praktiker i filmerna?

Finns det skillnader i utseende mellan de goda och onda karaktärerna i filmerna?

För att besvara dessa kommer jag framföra en sammanfattning av analysen och bidra med exempel på hur jag sett kopplingar mellan analysen och materialet.

6.1 Slutsatser

Karaktärernas intresse i relation till kön har skådats vid flera tillfällen i de olika filmerna. I *Baby Bossen* kunde vi se hur Tims lekar och val av leksaker var könsmarkerade för pojkar, det kön han framstod tillhöra. Vi kunde se det i *Babyfabriken* där de delade upp bebisarna efter kön genom att markera dem med de könsmarkerade färgerna rosa och blått (Jmf. Henkel 2006). De förväntningarna om hur kön framställs i relation till intresse blev tydliga i många sektioner av filmerna. Mark (2007) beskriver att genus formas av föreställningar och tankar för vad en flicka och pojke besitter för egenskaper och utseende, hon menar att de är formade av samhället och inte biologiskt givna.

I filmen *Bilar*, där karaktärerna är bilar, som är könsmarkerade föremål (Jmf. Henkel 2006), får tittaren budskapet att bilar är en könsmarkerad leksak eftersom det är så få kvinnliga karaktärer i filmen. Detta kan leda till att flickor går miste om ett djupare intresse för fordon. Svaleryd (2003) menar att barn gärna vill förhålla sig till någon inom sin könstillhörighet och då blir utbudet begränsat i en film där karaktärerna till största del består av män (om man är en flicka). Detta förstärker förväntningarna om att det är pojkar som är intresserade av bilar (Jmf. Henkel 2006), då de har ett större utbud av karaktärer att förhålla sig till än vad flickor har.

Förväntningar och normer kan, som Werner (1996) skriver föras vidare med medier, men kan också föra vidare nytänkande och förståelse. Enligt Golden och Jacoby (2018) förväntar sig flickor att en prinsessa söker efter prinsar, alltså att de söker efter kärleken. Det här intresset har Anna i filmen när hon drömmer om att hitta kärleken. I filmen får vi se hur hon faller för Prins Hans efter att han räddade henne från att trilla i havet, men vi får också se att han inte är den vi trodde när Anna behöver en kärlekshandling för att tina hennes frusna hjärta. Istället för att bli räddad av en kyss, räddar hon sin syster från döden och utför en kärlekshandling själv som gör att hon tinar, eftersom hon är villig att offra sig själv för sin syster. Det här budskapet bryter den tidigare normen för hur en prinsessa brukar bli ”räddad”, filmen är nyskapande och på så sätt att inget förväntas av det motsatta könet (Jmf. Svaleryd 2003).

Kön skapas i filmen genom yttre attribut och könsmarkerade föremål. I varje film följer kvinnorna den stereotypa ideala bilden av en kvinna enligt Fagrells studie (2000). Vi ser prinsessan, drottningen och Tims mamma som långa vackra kvinnor med smala midjor, markerade kindben och långa ögonfransar. Elsa och Anna bär klänningar, medan Janic bar kjol eller byxor. Männerna följer den ideala bilden av långa och muskulösa män. Fagrell (2000) menar att genusrelaterade könsmarkörer är det vanligaste barn använder när de ska beskriva kvinnor och män. Detta stämmer in på hur karaktärerna i min analys ser ut. Nästan alla karaktärer håller sig inom ramen för deras könstillhörighets stereotypa utseenden, enbart några få bryter normen. Om vi ska binda samman detta med Golden och Jacobys studie (2018) där flickorna ansåg att det viktigaste med en prinsessa var hennes yttre attribut, vad är det för budskap som sänds ut när kvinnorna i alla filmer nästan alltid är bärare av den stereotypa normen? Filmerna fortsätter att skapa förväntningar om den ideella kvinnokroppen eftersom alla karaktärer bär samma kroppsform. Vi blir inte utmanade med nytänkande kring kroppsideal eftersom vi enbart ser samma ideal återkomma hela tiden. Svaleryd (2003) menar att om vi kan hitta mönster som visar på skillnader mellan könen kan vi även bryta de existerande normerna och förväntningarna vi har. Kanske vi kan börja utmana könsnormen för att det ska bli acceptabelt för pojkar att vara prinsessor och bära prinsessklänningar, och inte som barnen i Golden och Jacobys studie (2018) som ansåg att pojkar inte kunde ha klänning?

När vi delar in könen i män och kvinnor förväntas det olika saker av könen. Men det är inte bara könet som avgör vem du är som person, du bedöms även utifrån ditt utseende och vilka egenskaper du besitter (Fagrell 2000). I Frost och Baby Bossen har vi sett både ”goda” och ”onda” karaktärer, och i analysen fick vi ta del av hur de framställdes. Vi kunde se en koppling där de ”goda” karaktärerna höll sig inom ramarna för vad Fagrell (2000) beskrev som en positiv person. En god person var någon som klädde sig i kostym eller klänning, hade bra kroppshållning och använde sig av accessoarer som exempelvis en portfölj, de personerna framstod som ordentliga och vänliga personer. Medan de ”onda” personerna framställdes som ”fulare” karaktärer med spetsiga näsor och en stor mage, de karaktärerna får vi direkt en sämre uppfattning om, enligt Tompson et al (2004). De här kopplingarna mellan de goda och onda karaktärernas blev tydligt i båda analyserna. Tyvärr kunde jag inte se hur de ”onda” karaktärerna var i relation med det kvinnliga könet, eftersom de ”onda” karaktärerna enbart bestod av män i min studie. Kanske är det så att det oftast är män som framställs som ”onda” i barnfilmer och vad sänder då det för budskap till barnen? Detta kan jag dock inte svara på eftersom jag enbart analyserat tre filmer. Werner (1996) tar upp att det som påverkar oss mest i media är de ytliga faktorerna, medan personlighetsegenskaperna oftast berörs ytterst lite. Vad sänder det för budskap till barnen, när de i flera filmer ser samma koppling mellan ett avvikande utseende och ondska och elakhet? Det kan i värsta fall sända budskapet att ett ”annorlunda” utseende betyder att det är en sämre människa än någon som befinner sig inom normen.

6.2 Metoddiskussion

Min studie har grundat sig i en kvalitativ studie som gjort att jag kommit fram till slutsatser och besvarat mina frågeställningar med hjälp av min insamlade empiri och valet av mina teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning. Eftersom min kvalitativa studie bygger på en analys av en avgränsad produkt, i mitt fall tre filmer, skulle detta inte fungerat med en kvantitativ studie. Mitt urval för att använda mig av en elektronisk enkät gjorde det enkelt för mig att snabbt samla in och sammanställa resultatet för valet av filmer jag skulle analysera i min studie. Eftersom jag enbart analyserade tre filmer blev mitt resultat ganska avgränsat, skulle jag haft mer tid för att analysera fler filmer hade min studie förmodligen blivit ännu bättre med en djupare analys och slutdiskussionen hade kanske blivit annorlunda. Men trots få filmer som materialgrund har jag kunnat besvara mina frågeställningar väl.

Med en diskursanalys har jag kunnat redogöra för ett resultat av hur kön relateras till intresse i populära barnfilmer, med intresse menar jag yrke/hobby/föremål/egenskaper. Detta har synliggjorts med stöd i litteratur som bekräftat de förväntningarna av hur en pojke och flicka förväntas se ut och vara, vilket gjorde att jag kunde placera dem i könsindelade fack av att bara studera deras utseende. Även fast jag tyckte att trillingarna var könsneutrala kategoriserade jag de ändå som flickor, enbart för att jag tyckte deras röst var ljus och som enligt mig kan ses som en typisk ”flickröst”. Broman (2002) menar att vi omedvetet bemöter barn på olika sätt för att vi förväntar oss olikheter bland könen.

6.3 Avslut

Efter att jag utfört min studie har jag skapat mig en bredare förståelse för hur genus reproduceras i medier som är tillgängliga för barn i åldrarna 1–5. Eftersom barnen i Fagrells studie (2000) kopplade samman könade uttryck och sympatiska karaktärer, på samma sätt som jag analyserat gestaltningar i min analys, identifierar jag ett behov av att vi i förskolan ska utmana dessa. Detta kan vi kan göra med hjälp av till exempel litteratur eller filmer som bryter mot dessa normer, för att tillsammans med barnen diskutera att vi alla är och ser olika ut men inget är mer rätt eller fel, och att utseende inte är sammankopplad med sympatisk/osympatisk.

Vi behöver arbeta för att suddas ut de förväntningar vi har på kön för att låta barn utvecklas efter deras egen potential, utan att begränsas av kön (Salmson & Ivarsson 2015). Genom att öka pedagogers medvetenhet om genuspedagogik, kan vi arbeta mot de förväntningar som skapas genom normer, för att fokusera på barnet och dess intressen, istället för dess kön (Broman 2002). Detta blir relevant i mitt framtida yrke för att uppnå vad som står i Läroplanen för förskola (2018); att vi har ett ansvar som förskollärare att motverka könsmonster som kan begränsa barnets utveckling, val och lärande.

Vi kommer inte kunna förändra normerna på en gång, men genom medvetenhet kan vi påverka och förändra miljön på förskolan. Vi kan arbeta för att bli en jämställd arena utan förbestämda normer och värderingar utifrån kön.

6.4 Fortsatt forskning

I min studie har fokus legat på hur filmer framställer sina karaktärer utefter de binära könen, män/pojkar och kvinnor/flickor, i relation med utseende, egenskaper, symboler och föremål. Det skulle vara intressant att analysera hur olika etniciteter framställs i relation med varandra, finns det skillnader när det kommer till det ideala utseendet och hur framställs karaktärerna i relation med personlighetsdrag? Detta har ej varit möjligt i min studie eftersom alla karaktärer enbart haft ett västerländsk utseende och inte varit mångfalds inspirerade. Skulle vi finna skillnader på hur karaktärerna framställs beroende på deras etniska bakgrund? Det skulle vara intressant att studera eftersom vi lever i ett samhälle där alla etniciteter existerar tillsammans.

Referens

Alvehus, Johan (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Eriksson, Lars Torsten (2018). *Kritiskt tänkande*. Tredje upplagan Stockholm: Liber

Fagrell, Birgitta (2000). *De små konstruktörerna: flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete*. Diss. Stockholm: Universitet.

Golden, Julia C. and Jacoby, Jennifer Wallace. (2018) Playing Princess: Preschool Girls' Interpretations of Gender Stereotypes in Disney Princess Media, *Sex roles* (Sep 2018). Vol. 79 Issue 5–6, s.299–313.

Henkel, Kristina (2006). *En jämställd förskola: teori och praktik*. Skärholmen: Jämställt.se

Läroplan för förskolan, Lpfö 18 [Elektronisk resurs]. (2018). Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>

Mark, Eva (2007). *Jämställdhetsarbetets teori och praktik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Salmson, Karin & Ivarsson, Johanna (2015). *Normkreativitet i förskolan: om normkritik och vägar till likabehandling*. 1. uppl. Linköping: Olika

Svaleryd, Kajsa (2003). *Genuspedagogik: en tanke- och handlingsbok för arbete med barn och unga*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Tallberg Broman, Ingegerd (2002). *Pedagogiskt arbete och kön: med historiska och nutida exempel*. Lund: Studentlitteratur

Tompson, J. Kevin & Gokee-Larose, Jessica & Herbozo, Sylvia & Tantleff-Dunn, Stacey (2004). Beauty and Thinness Message in Children's Media: A Content Analysis. *Eating Disorders, The Journal of Treatment & Prevention*. (2004). Vol. 12 Issue 1, s.21–34.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Werner, Anita (1996). *Barn i TV-åldern: vad vet vi om mediernas inflytande?* Lund: Studentlitteratur

Filmer

DreamWorks Animation (2017). *Baby Bossen*

Disney Pixar (2006). *Bilar*

Disney (2013). *Frost*

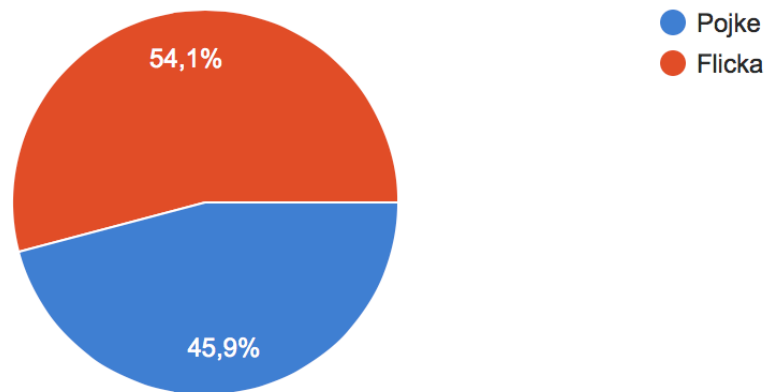
8. Bilaga

Bilaga 3, 4 och 5 är från samma svarsalternativ i enkäten, det sista svarsalternativet. Det finns tre bilagor för att jag på ett tydligt sätt vill visa hur filmerna är uppdelade procentuellt, eftersom jag använde mig av de tre populäraste filmerna i min studie som material.

8.1 Bilaga 1

Mitt barn är

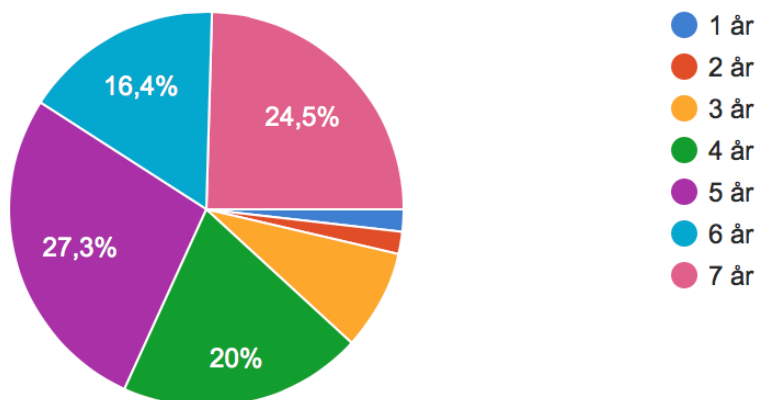
109 svar

8.1.2 Bilaga 2

Hur gammalt är ditt barn?

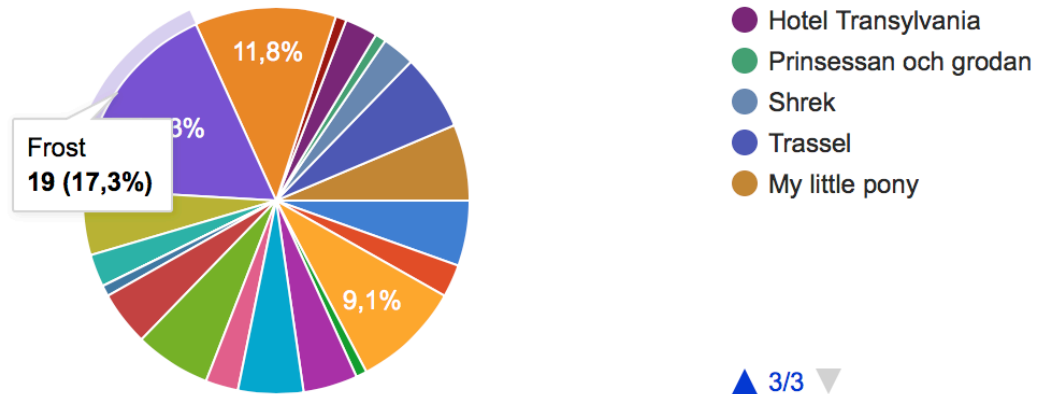
110 svar

8.1.3 Bilaga 3

Vilken är ditt barns favoritfilm från denna lista av barnfilmer?

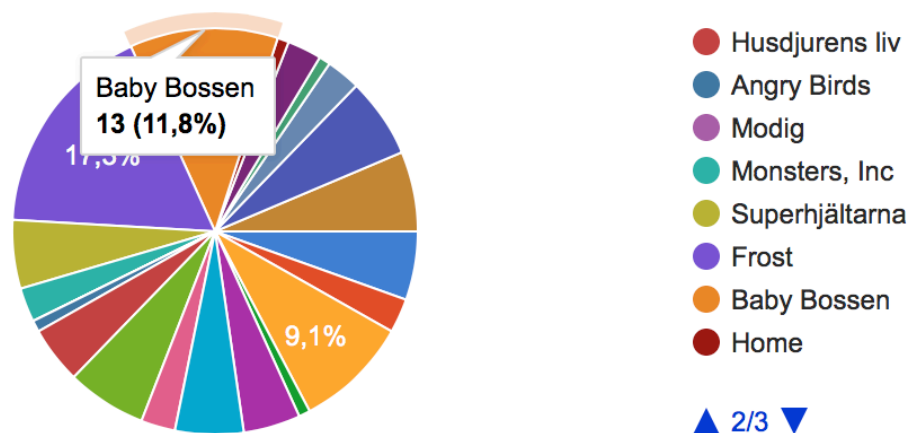
110 svar

8.1.4 Bilaga 4

Vilken är ditt barns favoritfilm från denna lista av barnfilmer?

110 svar

8.1.5 Bilaga 5

Vilken är ditt barns favoritfilm från denna lista av barnfilmer?

110 svar

